QVÆSTIO MEDICA

QVODLIBETARIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORVM DIE IOVIS 14. FEBRVARII.

M. MICHAELE POINSSART Doctore Medico Præside.

An ab uno ſanguinis calore vitæ munia?

SPIRITVS, cui non una eſt ſubjecta notio, pleriſque Medicorum corpuſculum eſt obtutum fugiens, miræ ſubtilitatis ac pernicitatis, è purgatiſſimo ſanguine exquiſitè elaboratum, & ad abſolutiſſimum nitorem perductum, cœleſtis, ut quibuſdam placet, originis & naturæ, animæ nodus ac vinculum, ad omnes utriuſque functiones obeundas, vireſque ac poteſtates ultrò citróque traducendas perneceſſarium. Triplicis id generis, è cerebro, corde, & jecore, velut è triplici, ut aiunt, facultatis fonte jugiter hauſtum, per nervos, arterias, & venas admodum multas, quaſi per rivos ſibi à naturâ deſtinatos ocyùs oculi nictu in extremum corpus excurrit, quoquoverſumque diffuſum, præter illas quas explet geſtiones, ab ortu inſitum & cujuſque partis proprium ſpiritum continuò fovet, reficit, ac inſtaurat. Ita illi egregiè conſultum putant animæ, dum ei perinde ac Satrapæ tot tamque varios miniſtros, apparitores, nuncios & ſatellites aſſignant, ignari quàm ſe iſto commento impediant, & in quos ſe induant laqueos.

QVI negant corpus & animam diſpares naturas, puram ſcilicet cum impurâ, immortalem cum mortali poſſe coïre ſocietatem abſque mediæ cujuſdam naturæ interjectu, reddunt fabulam Academicorum exulem animum, quò corpus tenebricoſum carcerem incolat, non uno illuſtri corpore priùs amicientium. At te, niſi jam verſus es ad ſcholam mentemque meliorem, quæſo formæ & materiæ, animæ & corpori ſic à naturâ comparatis, ut & mutuo ſemper amore, & incredibili conjunctionis ſtudio flagrent, quid opus eſt parario ſpiritu quo concilientur? Nihilò melius de ſapientia merentur, qui animæ rei tam divinæ, toti corpori ſinguliſque ejus partibus totam ſe exhibentis, præſentiſſimæ, per ſeque nunquam non ad agendum expeditæ, facultates (quaſi huc illuc oberrent & diſcurrant) quocunque deportari prædicant vectore ſpiritu. Sed nec geminâ iſtâ provinciâ à rerum prudentibus ſpoliato id negotij datum, ut præſto ubique ſit animæ quodlibet officij munus exequenti. Intimum nec ab illâ, aut à corpore aliud, disjunctumque eſſe oportet, cui partes iſtæ delegentur.

NATVRA, vel ſi clariùs poteſtas Dei ordinaria, ut rerum procreatione locuples ac copioſa, ita principiorum paucitate parciſſima, nunquam in viventibus otiatur, quandiu bene habita membra minimè deficit ſalutaris ille calor, quo vita tenetur ac definitur. Hujus unius principis inſtrumenti animæ morem gerentis operâ, partes omnes pulchrè abſolvunt deſcripta ſibi munera. Is è cœlo primùm ductus, nec tamen ſpecie ab elementi calore diverſus, perpetuò in viventibus agitatur & micat, ſummaſque habet ad vitam opportunitates. Equidem nimius torret, vaſtat, conficit, malèque perdit omnia: at certâ moderatione temperatus, rebus formas inducit, animam glebis infundit, ex ovis pullos excludit & animat, ſtirpes alſias hyemis inclementiâ propè enectas ſuſtinet ac recreat, artus frigore rigidos reſtituit. Hoc ferrum concoquit paſſer marinus, calculos gallina, cicutam ſturnus, helleborum coturnix, ſic denique inter diffidentes qualitates reliquas eminet omnium facilè princeps, ut quæ opinionem ſuperant ejus effecta, formæ naturæque proprietati attribuant plerique homines admiratione quadam ſtupidi. Idem tamen quantumvis actuoſus, quia fugaciſſimus, promptè vaneſceret, ſi nullum haberet ſibi ſubjectum corpus cui inhæreret. Fuit igitur ipſi quærendus tanquam in foco fomes ſtabiliſque ſedes, unde manaret aſſiduè.

NVLLA res, nulla ratio cogit ortum ſpiritibus precarium fœnerari, in vitæque ſcenam advocare tot à ſanguine diſtincta corpuſcula, tam tenui textu prædita, vel tam ſubtili filo deducta, ut ſolidiſſimas quaſque partes penetrando ſubeant, calorem delatura. Vnus ad eam rem ſatis eſt domi, & apud nos primò natus ſanguis, vitæ lar, fons, & conſervator, ſummi rerum opificis quaſi vicarius, extorum ac totius corporis, ævi longioris, ſomni, vigiliarum, ingenij, ſapientiæ, animi permotionum autor, caloriſque germana ſedes ac vehiculum: ejus quippe acceſſio, & abceſſio calorem adducit, & abducit. Quomodo ſtolida graviſque terra frigore contracta torperet; niſi deorſum è volubilis ac in orbem incitati cœli culmine in eam ſe calor demitteret: ſic immota rigerent membra; niſi ſanguis, ſolis inſtar, ipſis ſuapte vi calorem infunderet. Ejus præſentiâ colluſtrata calent, florent, vigent, ſplendent; eo vel è corde, pulmone, jecore, liene, renibus-ve expreſſo, pallent. Planè ſanguis cum animâ, aut ſi mavis, anima cum ſanguine nihil non perficit in corpore, minimoque momento in hanc illam-ve partem impellitur; ut unâ eademque viâ ſanguiſque animuſque ſequantur: nec magis ab illo divelli queat calor, quàm vita. Propterea in viventibus nullibi non reperitur; utque non paucæ animantes vitam colant defectæ corde, pulmone, aut aliorum viſcerum mole: in vitâ tantiſper manere nulla poteſt abſque ſanguine, ei-ve cognato humore caloris participe, quo tanquam vitali ſucco continenter irrigetur.

SANGVIS extra venas caloris inops, cruor eſt, res ignava; ſuis in vaſis, admirabilis. Dant hæc ipſi aditus ad quoſvis partium receſſus, vel ipſo jam albeſcente referti nervi, à cerebro ſicut venæ & arteriæ à corde, tracti vel profecti in omne corpus ducuntur, quos ſi pupugeris, tam copioſus, tam liquidus effluet, ut non facilè ſiſtas. Perperam igitur illic quæras qui curſent, qui toties in viam ſe dent, redeantque ſpiritus, puritate, ſplendore, illuminandi poteſtate nitentes: perperam & in cerebri ſe ſe cum arteriis ſtringentis laxantiſque medulla, aut cavernis, per quas tantùm uberrimi quod ab illis hauſit alimenti purgamenta defluunt. Vt ad mentem quæ in ejus arce habitat, velut in cœlo Deus, ſenſus ex omni parte vix comprehenſibili celeritate conveniant, nullus longo itinere deſcendit vagus ſpiritus. Haud ſecus ac in fidibus ſonum qui una duntaxat in parte elicitur, totus refert remittitque bene contentus nervus; ſi relaxetur, aut aliquid interceptum ſit, mutus inerſque fit: ita ictis nervis (qui cerebri propagines ſunt, imò ipſum ſuis ſeptum membranis cerebrum ad extremos artus productum) niſi quod illi vitium duxerint, eodem temporis momento fundit ſe continuata pulſio ad intima cerebri penetralia, in quibus ſedens anima capit rerum omnium cognitionem, de illiſque veluti de Sella ac tribunali pronunciat. Ne multa, ſtat firma partium conjunctio & in unum conſpirans vigor, flagratque in membris, in quibus debet eſſe, vivus & quaſi ardens ſenſus, quamdiu relinquitur illis liberum cum ſanguine & calore commercium.

Ergo ab uno ſanguinis calore vitæ munia.

DOMINI DOCTORES DISPVTATVRI.

M. Carolus de Laval.
M. Dionyſius Dodart.
M. Dionyſius Puylon.
M. Ioannes Baptiſta de Revelois.
M. Fabianus Perreau.
M. Edmundus Charrier.
M. Nicolaus Matthieu.
M. Iacobus Renaut.
M. Nicolaus Langlois.

Proponebat Lutetiæ IOANNES ROBERT Pariſinus, A. R. S. H. M. DC. LXIX.